

İbrahim Artuk Nümismatik Uzmanı

İBRAHİM ARTUK/NUMISMATIC

The famous numismatic İbrahim Artuk's biography is given in this article. İbrahim Artuk is among the founders of "Türk Nümismatik Derneği" ve "İstanbul Arkeoloji Müzeleri Yardımlaşma Derneği". He is also a member of the "The American Numismatic Society", "Royal Numismatic Society", "Oriental Numismatic Society".

Cevriye Artuk

1915 senesinde Şam'a bağlı Havran Sancağında doğdu.

Babası, Havran Bidayet Mahkemesi reisi, Mardin'li Hacı Mehmet Emin Bey'in oğlu, Müdde-i Umumi ve Divan-ı Harb-i Örfi'de Mustantak Kâmil Bey'dir.

Zabit namzedi Kâmil Bey, Kafkas Cephesinde şehit oldu. 11 Mayıs 1333-19 Reccb 1335 günlü ve 2475 numaralı Suriye Mecmuasının 2. ve 3. sahifelerinde, "Şehitler Menakibi" başlığı altındaki yazının son paragrafında şunları okuyoruz: "Yüzünü görmeden yetim bıraktığı Zâde-i Hayatını şefkatkârâne büyütmek ve şehit babasının hayrülhalefi kılmak şüphesiz, uğurunda fedâ-yı can eylediği Millet-i Muazzamanın vecibe-i hamiyettidir".

İbrahim Artuk'u Ağır Ceza Mahkemesi Reisi olan büyük babası Hacı Mehmet Emin Bey ile annesi Behiye Hanım yetiştirdi.

İlk tahsilini Mardin, orta tahsilini Gaziantep, yüksek tahsilini de İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nü bitirmekle yaptı.

İyi Arapça ve mesleğine yeter derecede Fransızca bilen İbrahim Artuk, İstanbul Arkeoloji Müzeleri İslâmî Sikkeler Bölümü'nde çalıştı. 1946 senesinde, arkeolog, nümismat ve filolog Cevriye Arsanu ile evlendi. 1948 yılında halen, Marmara Üniversitesi doçentlerinden olan Jur. Mehmet Emin Artuk

doğdu.

Bir aralık Ankara Etnoğrafya Müzesi'ndeki İslâmî Sikkeler üzerinde çalışan ve envanterler düzenleyen İbrahim Artuk, yine İstanbul Arkeoloji Müzeleri İslâmî Sikkeler Bölümüne döndü. Bu Kabinenin Teşhir Salonunu hazırlamağa başladı:

Bir vitrine mühürler; bir vitrine Osmanlı nişanları; bir vitrine sikke kalıpları yerleştirdi. Ayrıca iki vitrine Kabinedeki tüm İslâm devletleri sikkelerinden oluşan örnekleri kronolojik düzende yerleştirdi ve Cevriye Artuk ile beraber 2 ciltlik "İstanbul Arkeoloji Müzeleri Teşhirdeki İslâmî Sikkeler Kataloğu" nu hazırladı. Salon teşhire açılmıştı. Kataloğ çalışmalarını senelik izinlerinde ve akşamları, idarenin müsaadesiyle saat 7'ye kadar çalışarak meydana geldi.

İbrahim Artuk, Prof.Dr. İsmet Çetinyalçın ve Cevriye Artuk ile "Türk Nümismatik Derneği"ni kurdu. İstanbul Arkeoloji Müzeleri Yardımlaşma Derneği'nin kurucuları arasında yer aldı. Ayrıca Topkapı Sarayı Müzesi Yardımlaşma Derneği ile Selçuklu Enstitüsü (Ankara) üyesidir. Yurt dışında, New-York'da "The American Numismatic Society"; Londra'da "Royal Numismatic Society" ile "Oriental Numismatic Society" âzâsıdır.

İbrahim Artuk, Cevriye Artuk ile beraber Almanya'nın daveti üzerine, Bremen, Dort-

mund ve Frankfurt şehirlerinde Osmanlı Sikkeleri üzerinde konferanslar verdi.

1968 senesinde Almanya'nın önemli şehirleri ile 1978 de Köln'de ve 1986 da Fransız Hükümeti'nin daveti üzerine, Paris'de (3 ay) Bibliothèque Nationale'de çalıştı.

1973 senesinde New-York ve Washington'da Nümismatik Kongresi'ne;

1975 senesinde Budapeşte'deki Türk Sanat Kongresi'ne;

1976 senesinde Londra'daki Sikke Seminerine;

1979 senesinde Münih'deki Türk Sanat Kongresi ile Bern'deki Nümismatik Kongresine;

1986 senesinde Münih'deki Tarih Kongresi ile Londra'daki Nümismatik Kongresine; ve

1987 senesinde Kahire'deki Türk Sanat Kongresi'ne birer tıbbi ile katıldı. (Kongrelerin hepsi Milletlerarasıdır).

Yurt içinde, Ankara'da yapılan Milletlerarası Türk Tarih Kongreleri, İstanbul'daki Milli ve Milletlerarası Türkoloji Kongreleri ile Bilim ve Teknoloji Kongreleri ve Topkapı Sarayı'nda yapılan Seminerlere de birer tıbbi ile katıldı.

İbrahim Artuk, 1976'da Londra'daki konuşmasında, Harunâbâd şehrini yerini bulduğunu ve yine Ankara'da Hacettepe Üniversitesi'ndeki Milletlerarası Kongrede, Osmanlı Devleti'nin kurucusu Osman Gazi'ye ait bir akçe bulduğunu da bildirdi ve oradaki nümismatlara kabul ettirdi.

Türk Nümismatik Derneği Başkanı Sayın Cüneyt Ölçer büyük bir değerlilikle, Nümismat İbrahim Artuk'a Armağan Kitabı çıkarttı.

Ayrıca The American Numismatic Society tarafından şeref üyesi seçildi.

İbrahim Artuk halen Cevriye Artuk ile beraber çalışmalarını sürdürmektedir.

Eserleri

- Artuk İlinin Tarihi Belgesi. İstanbul, Güven Basımevi.
- "Tarihi hikâye, o şehir ve oradakiler". Ta-

rihden Sesler, c.I, s.6-7, İstanbul, 1943.

- "Artuk oğlu Belok'in mezarı". Tarihden Sesler, s.17-18, İstanbul, 1944.
- "Antakya önünde Türkler". Tarihden Sesler, s.20-21, İstanbul, 1944.
- "Urfa (Edese) önünde Türkler". Tarihden Sesler, s.22-23, İstanbul, 1944.
- "Mardin Artuk Oğulları Tarihi, İstanbul, 1944.
- "Fatih'in sikke ve madalyaları". İstanbul Belediye Mecmuası, sayı: 4, İstanbul, 1946. (Cevriye Artuk ile).
- "Duneysir'de Artuk oğullarının Ulu Camii". Belleten, sayı: 37, Ankara, 1946, s. 167-169, Lev.XXIV.
- "Artuk oğlu Emir Balak ve mezarı". Belleten sayı: 41, Ankara, 1947, s. 127-135, Lev.XXV-XXVI.
- "II.Giyaseddin Keyhusrev adına kesilmiş olan değerli bir dinar". T.T.Arkeologya ve Etnoğrafya Dergisi, sayı: V, 1949.
- "Ahlat Emiri Bektimur'un sikkesi". Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi c.I, s.2, İstanbul, 1950.
- "Emevilerden Halife Abdülmelik b.Mervan adına kesilmiş eşsiz bir kurşun mühür". Belleten, c.XVI, sayı: 61, Ankara 1952, s. 21-25, Lev.VII
- "İstanbul Arkeoloji Müzeleri Nümismatik Kabinesine giren bazı önemli sikkeler". IV.Türk Tarih Kongresi Bildirileri, Ankara, 1952, s.125 ve devamı, Lev.1-3
- "Takiyüddin Ahmed b.Abdülkadir el-Makrizi'den tercüme ve notlar ekleme, düzeltme, el-Nukud el-Kadime ve'l-İslâmiye". Belleten, c.17, sayı: 67, Ankara, 1953, s. 367-392, Lev.3.
- "Selçuk Sultanı Mahmud b.Melikşah'a ait bir dinar". Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi, c.VI, s.9, İstanbul, 1954.
- "Abbasi devrine ait madalyalar". Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi, c.II.III. s.11-12, İstanbul, 1956.
- "Amid'in Eyyubi Salâheddin tarafından fetih ve son Nisan oğlunun akıbeti". Karaa-mid Mecmuası, s.I, Diyarbakır, 1956.
- "Fatih Sultan Mehmet namına kesilmiş bir

IN APPRECIATION

The President of the Turkish Numismatic Association, Mr. Cüneyt Ölçer, with a great sense of appreciation, has decided to issue commemorative volume to the honour of numismatist İbrahim Artuk. Filled with great energy and zeal, and love of research, he has ceaselessly contributed to the advancement of the Islamic Numismatics that has impressed me immensely.

My deepest gratitude and thanks go first to Mr. Cüneyt Ölçer, to the Members of the Board of the Association, also to all those colleagues and scholars, who most kindly have contributed with their valuable articles, and lastly but not least to the Turkish Numismatic Association which has made this present volume possible.

Cevriye ARTUK
Numismatisi

TÜRK NÜMİSMATİK DERNEĞİNİN
20. KURULUŞ YILINDA İBRAHİM ARTUK'A
ARMAĞAN, İstanbul-1988, s. 3-5.
DN: 28187.

Dağ / Kılıç
İstanbul, Beyoğlu.

26 AGUSTOS 1994

İBRAHİM ARTUK

Cevriye ARTUK

İbrahim Artuk 1915 senesinde Şam'a bağlı Havran Sancağında doğdu.

Babası, Havran Bidayet Mahkemesi Reisi, Mardin'li Hacı Mehmet Emin Beyin oğlu, Müdde-i Umumi ve Divan-ı Harbi Örfi de Mustantık Kâmil Bey dir.

Zabit Namzedi Kâmil Bey Kafkas Cephesinde şehit oldu. 11 Mayıs 1333 - 19 Receb 1335 günlü ve 2475 numaralı Suriye Mecmuasının 2. ve 3. sayfelerinde, «Şehitler Menakıbı» başlığı altındaki yazının son paragrafında şunları okuyoruz:» yüzünü görmeden yetim bıraktığı Zâde-i Hayatını şefkatkârâne büyötmek ve Şehit Babasının Hayrülhalefi kılmak şüphesiz, uğurunda fedâ-yı can eylediği Milleti Muazzamanın Vecibe-i Hamiyyetidir».

İbrahim Artuk'u Ağır ceza Mahkemesi Reisi olan Büyük babası Hacı Mehmet Emin Bey ile Annesi Behiye Hanım yetiştirdi.

İlk tahsilini Mardin, Orta tahsilini Gaziantep, yüksek tahsilini de İstanbul Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünü bitirmekle yaptı.

İbrahim Artuk

İbrahim Artuk, 1915'de Şam'a bağlı Havran Sancağında doğdu. Müdde-i Umumi ve Divan-ı Harbi Orfide Mustantik, Zabıt namzedi, Şehit Kâmil Bey ile Behiye Artuk'un oğludur.

İbrahim Artuk'u, Bidayet Mahkemesi ve sonra Ağır ceza Mahkemesi Reisi olan Büyük babası Hacı Mehmet Emin Efendi ile Annesi Behiye Hanım yetiştirdi. İlk tahsilini Mardin, Orta tahsilini Gazi Antep, Yüksek tahsilini ise İstanbul Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünü bitirmekle yaptı.

İyi Arapça ve mesleğine yener derecede Fransızca bilen İbrahim Artuk, İstanbul Arkeoloji Müzeleri İslâmî Sikkeler Bölümünde çalıştı. 1946 senesinde Arkeolog, Nümizmat ve Filolog olan Cevriye Artuk ile evlendi. 1948 de, halen Marmara Üniversitesinde Doç. Dr. Jur. Emin Artuk doğdu. Bir aralık Ankara Etnoğrafya Müzesinde çalışan İbrahim Artuk yine İstanbul Arkeoloji Müzeleri İslâmî Sikke Kabinesine döndü. Sikkelerin tasnifi yanında, kabinedeki bütün sikkelerden oluşan örnekleri iki vitrine , kronolojik düzende yerleştirdi ve Cevriye Artuk ile beraber iki ciltlik " İstanbul Arkeoloji Müzeleri teşhirdeki İslâmî Sikkeler Kataloğu" nu hazırladı. Ayrıca , ayrı vitrinlerde Madalya, Nisan ve kalıpları düzenledi, bu çalışmalar sonunda salon teşhire açıldı. 1978' de kendi arzusu ile emekli oldu.

Prof. Dr. İsmet Çetinyalçın ve Cevriye Artuk ile " Türk Nümismatik Derneği" ni kurdu. İstanbul Arkeoloji Müzeleri Yardımlaşma